

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО
“Североизточно държавно предприятие” ДП – Шумен
ТП - ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО гр.Варна

Варна, ул. ”Р. Димитриев” № 10, п. Код 9000, тел. 052/600-013, e-mail: dgs.varna@dpshtumen.bg

А Н А Л И З

на

положителните и отрицателните външни ефекти от изпълнението на горскостопанските дейности върху дървесните и недървесни продукти и екосистемни услуги в ТП ДГС „Варна“ през 2024г.

I. Увод

Териториално Поделение Държавно горско стопанство „Варна” - гр. Варна – Област Варна, обхваща горските територии държавна собственост на площ от 24647.9 ха, горските територии общинска собственост – 6059.6 ха, горските територии на частни физически лица – 2340.8 ха, частни юридически лица – 337.1 ха, и съсобственост – 139.2 ха. На североизток, стопанството граничи с Държавно ловно стопанство „Балчик”, на север- с Държавно горско стопанство „Добрич”, на запад- с Държавно горско стопанство „Суворово” и Държавно горско стопанство „Провадия”, на юг- с Държавно ловно стопанство „Шерба” и на изток - с акваторията на Черно Море.

Заема централната и източна част на Варненска област и обхваща територията на част от **Община Аврен**, част от **Община Аксаково**, **Община Варна**, **Община Белослав** и част от **Община Долни чифлик**, с общо 51 землища.

ТП Държавно горско стопанство “Варна” се намира в най- източната част на Северна България. Горските територии на инвентаризирания обект, обхващат Момино плато, Франгенското плато и югоизточните части на Добруджанското плато. Площта на стопанството се формира от отделни, териториално откъснати един от друг големи и средноголеми горски масиви, разположени между земеделски земи. Формата на обекта наподобява правоъгълник, с дължина от север на юг около 55 км. И ширина от запад на изток 35 км. Разположено е между 27⁰33’ и 28⁰4’ източна дължина и 43⁰1’ и 43⁰28’ северна ширина.

Предвиденият общ размер през десетилетието за ползването на дървесина е 364950 куб.м без клони, а с клони - 411715 куб.м. Процентното разпределение на обема по видове сечи е както следва:

- от възобновителни сечи	- 87.3 %
- от отгледни сечи	- 11.8 %
- от санитарни сечи	- 0.9 %

Всичко	- 100.0 %

Предвиденото средногодишно залесяване е в размер на 88 дка.

Горските територии, стопанисвани от ТП Държавно горско стопанство „Варна” попадат в единадесет защитени зони по Натура 2000.

- Защитени зони по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна :

BG0000102 „Долината на р. Батова“
BG0000103 „Галата“
BG0000107 „Суха река“
BG0000116 „Камчия“
BG0000118 „Златни пясъци“
BG0000132 „Побитите камъни“

- Защитени зони по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици:

BG0000191 „Варненско-Белославско езеро“
BG0002045 „Комплекс Камчия“
BG0002046 „Ятата“
BG0002060 „Галата“
BG0002082 „Батова“

Разнообразието на релефа, почвените характеристики и климата обуславят значително биологично разнообразие. Горските екосистеми в района са много ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

На територията на ТП ДГС „Варна“ основен вид дейност през 2024 година се явява дърводобива. На второ място е заложено изпълнението на лесокултурните дейности. В по-малък процент от дейността е засегнато добива на НДГП и се ограничава само в събиране на такси за ползване за НДГП по приложение 1, чл.81, т.3 и приложение 2 чл.81, ал1. т.3.

В ловностопанско отношение дивеч няма предвидени нови дивечови ниви, дивечови сечища и ловни просеки, в площи представляващи хабитати по Закона за биологичното разнообразие и ливади и пасища по начин на трайно ползване.

II. Анализ на негативните въздействия

При извършване на горскостопанските дейности и мероприятия съществува предпоставка за създаване на различни типове негативни външни ефекти. Тези типове по принцип могат да се в две групи:

1. Негативни екологични ефекти:

1.1 Замърсявания в следствие на горскостопанските дейности при извършване на дърводобив в стопанството.

- Наблюдават се единични случаи на разхвърляни битови отпадъци в дърводобивните обекти, за които се взимат своевременни мерки за събирането и отстраняването им. ТП ДГС Варна има разработена и приложима система за управление на отпадъците.

1.2 Влошаване състоянието на групи и популации на видове.

- *Не се наблюдава.* За избягване на този потенциален проблем, в позволените за сеч се отбелязва, че по време гнездене на защитени видове, не се извършва добив на дървесина. Забранено е отсичането на дървета с гнезда.

1.3 Унищожаване на екосистеми.

- *Не се наблюдава.* За недопускане появата на такъв отрицателен ефект ТП ДГС „Варна“ прилага система от мерки за превенция, съгласно Принцип 6, Принцип 9 и Принцип 10 от Националния стандарт и заповедите по тях.

1.4 Влошаване състоянието на екосистеми.

- *Не се наблюдава.* За недопускане появата на такъв отрицателен ефект ТП ДГС „Варна“ прилага система от мерки за превенция, съгласно Принцип 6, Принцип 9 и Принцип 10 от Националния стандарт и заповедите по тях.

1.5 Негативни въздействия върху водните ресурси.

- *Не се наблюдава.* За недопускане появата на такъв отрицателен ефект ТП ДГС „Варна“ прилага система от мерки за превенция, съгласно Принцип 6, Принцип 9 и Принцип 10 от Националния стандарт и заповедите по тях.

1.6 Свлачища или унищожаване на горски пътища.

- *Не се наблюдава.* Мерките за превенция прилагани от ТП ДГС „Варна“ са: Ограничаване на движението на товарни МПС при преовлажнени пътища и стремеж за своевременно възстановяване на повредени участъци.

1.7 Уплътняване и ерозия на почвата.

- *Не се наблюдава.* Ограничаване на движението на товарни МПС при преовлажнени пътища и стремеж за своевременно възстановяване на повредени участъци.

1.8 Залесявания с неподходящи видове.

- *Не се наблюдава.* Всички залесявания на територията на ТП ДГС „Варна“ се извършват съгласно предвижданията на ГСП и са съобразени с условията на месторастенето и целта на стопанисване. ТП ДГС „Варна“ не допуска залесяване с инвазивни видове.

1.9 Намаляване на устойчивостта на насажденията и горските екосистеми по отношение на биотични и абиотични фактори (влошаване на здравословното състояние на насажденията, увеличаване риска от пожари, влошаване на екосистемните функции, разпространение на инвазивни видове).

- *Не се наблюдава.* Правят се лесопатологични обследвания, поддържат се минерализованите ивици и се извършват дежурства по време на пожароопасния сезон и т.н. Навременно се провеждат отгледните сечи с цел увеличаване на механичната устойчивост на насажденията.

1.10 Предписания от проверки на други административни органи относно изпълнението на горскостопанските дейности.

- При проверки от институции не се наблюдават нарушения на българското законодателство. При констатиране на пропуски, стопанството взема навременни мерки за тяхното отстраняване.

1.11 Трансформация на горски територии в негорски територии.

- *Не се наблюдава.* За недопускане появата на такъв отрицателен ефект ТП ДГС „Варна“ прилага система от мерки за превенция, съгласно Принцип 6, Принцип 9 и Принцип 10 от Националния стандарт и заповедите по тях.

2. Тип негативен социален външен ефект

2.1 Незадоволяване на нуждите от дървесина.

- *Не се наблюдава.* За избягване на този потенциален проблем, ежегодно се провеждат срещи с местната власт и ТП ДГС „Варна“ изпълнява поетите ангажменти, относно приоритетното задоволяване на местното население с дърва за огрев и предоставяне на дървесина, съгласно чл. 115 от НУРВИДГТ на местни търговци/преработватели, попадащи на територията на горското общини.

2.2 Ограничаване или неосигуряване на достъп до горски територии.

- *Не се наблюдава.* Достъпът до горските територии е свободен, съгласно българското законодателство. ТП ДГС „Варна“ съгласува всички дейности (спортни, развлекателни, образователни и други) извършващи се в държавния горски фонд.

2.3 Нарушаване на правата на собственост и ползване.

- *Не се наблюдава.* За недопускане появата на такъв отрицателен ефект ТП ДГС „Варна“ прилага система от мерки за превенция, съгласно Принцип 1, Принцип 4 и Принцип 5 от Националния стандарт и заповедите по тях.

2.4 Нанасяне на имуществени вреди.

- При определяне на маршрутите за достъп до горските територии, стопанството се съобразява с намиращите се в съседство земеделските площи, с оглед не увреждането на земеделските посеви.

2.5 Негативно въздействие върху пътната и комуникационна инфраструктура, водопреносната и електропреносната мрежа.

- *Не се наблюдава.* За недопускане появата на такъв отрицателен ефект ТП „ДГС Варна“ прилага система от мерки за превенция, съгласно Националния стандарт и заповедите по него.

2.6 Негативно въздействие върху водоизточници.

- *Не се наблюдава.* За недопускане появата на такъв отрицателен ефект ТП „ДГС Варна“ прилага система от мерки за превенция, съгласно Националния стандарт и заповедите по него.

2.7 Негативно въздействие върху обекти важни за местните общности (туризъм, рекреация, образование, религиозни и културни средища, места с историческа значимост и др.).

- *Не се наблюдава.* За недопускане появата на такъв отрицателен ефект ТП „ДГС Варна“ прилага система от мерки за превенция, съгласно Националния стандарт и заповедите по него.

2.8 Негативни въздействия върху ловностопански дейности на местните общности.

- За избягване на този потенциален проблем, в разрешителните за сеч се отбелязва, че по време на провеждане на групов лов на дива свиня, не се извършва добив на дървесина.

III. Анализ на положителните въздействия

За постигане на положителни въздействия през 2024 година на територията на ТПДГС „Варна“ се извършиха следните горскостопански и лесокултурни дейности:

1. Извършените лесокултурни дейности през 2024 г. са както следва:

1.1. Почвоподготовка за залесяване е извършено на площ от 111 дка

1.2. Залесяване е извършено на площ от 111 дка

1.3. Отглеждане на култури е извършено на площ от 514 дка.

1.4 Подпомагане на естественото възобновяване е извършено на площ от 780 дка

1.5 Маркиране на ЛФ – маркирани са 32 980 м³ стояща маса.

1.6 Направа и поддръжка на минерализовани ивици – 25000 л.м.

Горепосочените лесокултурни дейности са изпълнени след проведени процедури и определен изпълнител по реда и при спазване на изискванията на Наредбата за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горските територии държавна и общинска собственост и за ползване на дървесина и недървесни горски продукти .

Изпълнението на дейностите е извършено, при спазване на действащата нормативна уредба.

2. Извършени горскостопански дейности през 2024 година:

Окомплектовани са 31616 м³ лежаща маса или 38500 м³ стояща маса :

- Извеждане на отгледни сечи на площ от 2179 дка. с очакван положителен ефект в подобряването на възможностите за развитие на насажденията и подобряване устойчивостта им на фитопатологични и ентомологични и др. негативни въздействия.

- Извеждане на възобновителни сечи на площ от 10686 дка. С очакван положителен ефект върху подпомагането и подобряването на възобновяването.

Добитата и реализирана дървесина за периода 01.01.2024 г – 31.12.2024 г. е както следва:

Общо добита дървесина – 22587 м³ лежаща маса. В това число:

- възобновителни сечи- 19823 м³, с усвоена площ 7899 дка
- отгледни сечи - 2521 м³, с усвоена площ 1701 дка
- технически сечи - 243 м³, с усвоена площ 108 дка

Добивът и реализацията на дървесината са извършени след проведени процедури и определени изпълнители по реда и при спазване изискванията на Наредбата за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горски територии- държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти.

Изпълнението на дейностите е осъществено при спазването на действащата нормативна уредба.

За добива на дървесина през 2024 г. има сключени договори с частни дърводобивни

фирми , които бяха запознати с изискванията на горската сертификация.

През 2024 година ползването на дървесина е намаляло значително. Това се дължи на недостиг на пазари за пласмент на едра, средна и дребна строителна дървесина (технологична) и цялостната криза на горския пазар.

3. Достъп до ДГТ:

През 2024 г. има издадени 882 бр. разрешителни за достъп до ДГТ на всички превозни средства извършващи горскостопански дейности на територията на ТП ДГС Варна.

4. Странични ползвания:

През 2024 г. има издадени общо:

- 1 бр. разрешителни за събиране на жълъд (цер) – за общо 1000 кг от държавни горски територии на ТП ДГС Варна.
- Издавани разрешителни за паша 11 бр.
- Издадени разрешителни за временни пчелини – 55 бр.
- Няма издавани разрешителни за гъби, трюфели.
- Устроени са 4 бр.постоянни пчелини.

5. Лесозащита и противопожарни мероприятия:

От извършените лесопатологични обследвания на здравословното състояние на горите на ТП ДГС Варна има установени нападения и щети от биотични фактори и има подадени и постъпили сигнални листи.

5.1 Лесозащитни мероприятия:

- от биотични фактори – има установено съхнене на черен бор и са предприети действия за отстраняването му, чрез санитарна сеч на повредената дървесина.
- от абиотични фактори (снеголом, снеговал, ветровал, ветролом) – няма установени повреди.

5.2 Противопожарни мероприятия:

На територията на ТП ДГС Варна през 2024 г. не са използвани препарати за растителна защита.

През периода 01.01 – 31.12.2024 г. в териториалният обхват на ТП „ДГС Варна“ са възникнали 13 броя горски (низови) пожара, като 2 бр. от тях от низов са преминали във върхови пожари. Засегнатите територии са с площ 2031,00 дка. Пожарите са регистрирани в информационната система на ИАГ.

По видове собственост опожарените площи се разпределят както следва:

- ГТДС 13 бр. на площ от 2031 дка;
- Няма пожари в недържавни гори

Възникналите пожари по месеци се разпределят по следния начин:

- м. Април – 1 бр. на площ от 1 дка;
- м. Юни – 5 бр. на площ от 116 дка;
- м. Юли – 5 бр. на площ от 1821 дка;
- м. Август – 2 бр. на площ от 94 дка;

6. Охрана на горите.

6.1. Констатирани нарушения и съставени констативни протоколи:

Опазването на държавните горски територии се извършва индивидуално и групово от най-малко двама техници горско стопанство. Извършената дейност се отчита ежеседмично след представяне на съответните констативни протоколи от проверките. В резултат на това през 2022 година са извършени 401 бр. проверки, от които установените нарушения с актове за административни нарушения са 51 бр., които са съставени за сеч, транспортиране и съхранение на

незаконно добита дървесина от горски територии.

6.2. Съставени АУАН и задържани вещи и предмети:

Установените нарушения с актове за административни нарушения са 13 бр., които са съставени за сеч, транспортиране и съхранение на незаконно добита дървесина от горски територии.

Задържаните вещи, предмети и средства за нарушения:

- 2.60 пр. м³ дърва
- 1 бр. МПС
- 2 бр. каруци
- 2 бр. бензиномоторни триони

7. Ловностопанските мероприятия

Ловностопанските мероприятия са насочени основно към подхранване на дивеча, поддържане на дивечовите ниви, водопойщата, ловните просеки, калищата, ремонта и поддръжката на ловностопанските съоръжения и др.

Всички горскостопански мероприятия, които се извършват на територията на стопанството са заложили в различните процедури и ГСП. Те са проектирани съгласно националното законодателство и изискванията на националния стандарт за отговорно управление на горите в България, с цел предотвратяване, намаляване и възможно най- пълно отстраняване на отрицателните негативни екологични и социални въздействия.

При изпълнение на горскостопанските мероприятия в ТП ДГС „Варна“ може да посочи следните примери за позитивни екологични и социални ефекти:

- Микроклимата в района не се влияе от изведените сечи.
- Осигуряването на питейна вода от добре поддържаните гори във вододайни зони;
- Осигуряването на чист въздух и микроклимат с лечебни качества;
- Горите се стопанисват по подходящ начин с цел осигуряване и поддържане на генетичното и биологично разнообразие от видове.
- В насажденията, в които се извеждат сечи се запазва мъртва дървесина (стояща и лежаща), която спомага запазването на биоразнообразието.
- Местообитанията се запазват, като в увредените площи от биотични и абиотични фактори се предприемат мерки за залесяване и подпомагане на естественото възобновяване.
- При залесяване се използват само местни и медоносни видове.
- Опазване на горските територии и ресурси – извършват се регулярни и планови проверки и обход на горските територии – както държавна, така и частна собственост;
- Задоволява в максимална степен нуждите от дървесина, лов и събирането на НДГТ на местните общности.
- Осигуряване на информация – стопанството има разработен сайт, на който е достъпна информация за дейността му, както и информационно табло в административната сграда, където при нужда се обявява информация, която би била полезна на посетителите на ТП „ДГС Варна“.
- Подпомагане на местните общности в критични ситуации (спасителни акции, гасене на пожари, разчистване на пътища и др.)
- Стопанството осигурява достъп до гората за отдих и туризъм на населението.
- Съществуващите горски пътища, чешми и др. се поддържат в добро състояние за осигуряване на по добър достъп с цел туризъм и почивка.
- Редовно се осъществяват съвместни дейности във връзка с честванията на седмица на

гората с деца от детски градини и училища, съвместно с общините се провеждат кампании по почистване на горските територии.

- Осигуряват се работни места, както и обучения на служителите и работниците.
- Провеждат се обучения и производствени практики на ученици от техникума в гр. Варна, Лесотехническият университет – София и други в страната.

Анализът от извършеното наблюдение до момента показва, че горите на територията на ТП ДГС „Варна“ са в добро здравословно състояние, дължащо се на добрите практики на правилно поддържане и стопанисване.

Резултатите от лесопатологичните обследвания и сигнални листи се изпращат в Лесозащитна станция - Варна. Стопанството прилага мероприятия за предотвратяване и свеждане до минимум на почвената ерозия. В насажденията с изведени сечи има налична в достатъчно количество мъртва (стояща и лежаща) дървесина.

Относно въздействието на мероприятията върху биоразнообразието, в листовите за предварителна идентификация на ключови елементи са дадени препоръки, които се спазват.

Проведените лесокulturни мероприятия се отразяват положително върху развитието на културите и младите насаждения. Вследствие на изведените сечи върху подраства са установени минимални повреди, а върху оставащия след сечта дървостой повредите са съвсем незначителни.

Анализът от извършеното наблюдение до момента показва, че горите на територията на ТП ДГС „Варна“ са в добро здравословно състояние, дължащо се на добрите практики и на правилното поддържане.

От анализът на положителните и отрицателните външни ефекти от изпълнението на горскостопанските дейности върху дървесните и недървесни продукти и екосистемни услуги за 2024 година на територията на ТП „ДГС Варна“, може да се направи извода, че не се наблюдават отрицателни въздействия при извършването на горскостопанските дейности. Въвежданите и прилаганите мерки за ограничаване на негативните въздействия при дейността на стопанството осигуряват поддържането на приемливо ниво на риск от възникване на такива и тяхното минимизиране и недопускане.

Изготвил: заличено по чл. 59 от ЗЗЛД
инж. Ирина Лазарова
лесничей при ТП ДГС „Варна“

Проверил: заличено по чл. 59 от ЗЗЛД
инж. Станимир Джамбазов
Зам. директор при ТП ДГС „Варна“